

KI-notat nr. 59/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Salten Stamfisk AS – Vannuttak til Sørfjord Stamfiskanlegg Cato Sörgård – Bygging av Baggfossen minikraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Sørfold	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.: <i>Øystein Grundt</i>
Saksbehandler:	Inger Staubo	Sign.: <i>Inger Staubo</i>
Dato:	06 JUL 2010	
Vår ref.:	NVE 200904361-29 kv/inst	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til Baggfossen minikraftverk og vannuttak til Sørfjord Stamfiskanlegg i Sørfjordelva i Sørfold kommune, Nordland

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	6
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	12
NVEs vurdering	22
NVEs konklusjon	23

Sammendrag

Salten Stamfisk AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til vannuttak til stamfiskanlegg mens Cato Sörgård søker om bygging av mikrokraftverk i Sørfjordelva i Sørfold i Nordland. Formålet er å bidra til næringsutvikling i distriktet.

Kraftverket har en ytelse på 132 kW, og defineres derfor som et minikraftverk. NVE har likevel ikke sendt saken til Nordland fylkeskommune til behandling, da saken omfatter et prosjekt der kraftutbygging skal kombineres med annen konsesjonspliktig utnyttning av vassdraget, jf. begrensninger i myndighet i delegering fra OED av 7. desember 2009.

Under er en tabell med nøkkeltall og kostnader for søknaden for minikraftverket. Kraften skal utnyttes av Kobbelv vertshus med eier og ansvarlig for minikraftverket Cato Sörgård.

Ytelse	Produksjon, GWh			Kostnader		
	Vinter	Sommer	Sum	Mill. kr	Kr/kWh	Prisnivå
132	0,3	0,4	0,7	2	2,85	16.4.2010

Salten Stamfisk AS søker om uttak av 250 l/s vann til produksjon av 8000 stamfisk i året. De foreslår to alternativer for vanninntak, alternativ 1 på kote 26 som inkluderer minikraftverket, og alternativ 2 på kote 10, uten minikraftverk.

Sørfold kommune går inn for alternativ 1 med minikraftverk til Kobbelv vertshus da dette også er med på å sikre fremtidig drift av vertshuset. Selv om alt. 1 kan påvirke Bagfossen negativt som lokal attraksjon vil sikring av rimelig kraft til vertshuset veie tyngre i denne sammenhengen.

Etter kommunens vurdering vil tiltaket ha såpass store positive ringvirkninger med etablering arbeidsplasser og aktivitet ellers for lokalsamfunnet at de negative konsekvensene vil være marginale.

Fylkesmannen i Nordland går ikke imot tiltaket, da det ikke er spesielle naturverdier som vil bli berørt. De foretrekker alternativ 2. Dersom alt. 1 velges bør det stilles krav om minstevannføring minst lik alminnelig lavvannføring for å ivareta Bagfossen som landskapselement. De forutsetter at inngrep blir så lite synlige som mulig.

Nordland fylkeskommune er positive til tiltaket, men er opptatt av at plasseringen av kraftverket ikke må ha negativ innvirkning på kulturminnet fra krigen, Polareisenbahn.

Statens vegvesen foretrekker alternativ 2, da det ikke berører Sørfjordmo bru. Dersom alternativ 1 velges setter de bl.a. krav om at tiltaket ikke må være til hinder for bruinspeksjoner og vedlikehold av brua.

Mattilsynet har ingen merknader. De anser at en vannmengde på 250 liter/sekund vil være tilstrekkelig til hold av 8000 stamfisk.

Fiskeridirektoratet mener at tiltaket ikke vil ha noen negative innvirkninger på fisket i området.

Paul-Arne Sørfjord m.fl. er bekymret for fisken og fisket i den nedre delen av elva. Alt. 2 mener de vil fjerne kulper. De mener tiltaket vil være til ulempe for fritidseiendommene fordi utbyggingen av stamfiskanlegget vil endre bygdas karakter. Mye av uttalelsen dreier seg om stamfiskanlegget og ikke vanninntaket og kraftstasjonen.

Fordelene ved tiltaket er at kraftverket vil gi 0,7 GWh i ny årlig kraftproduksjon, og styrke driften av Kobbelv vertshus. Stamfiskanlegget vil kunne gi 10-13 nye lokale arbeidsplasser.

Ved utbygging av alternativ 1 vil Bagfossen få mindre vannføring og minste noe av sin verdi som landskapselement og attraksjon i tilknytning til Kobbelv vertshus.

Salten Stamfisk AS vil få nok vann uavhengig av hvilket alternativ som velges, mens Cato Sørgård med Kobbelv vertshus ikke vil kunne benytte vannet til kraftuttak dersom alternativ 2 velges.

NVE mener at begge tiltakene kan gjennomføres uten større negative virkninger for allmennheten. NVE gir tillatelse med vilkår både til vannuttaket til Salten stamfisk og til vannuttaket til minikraftverket, altså to forskjellige konsesjoner.

Dersom Cato Sørgård velger å ikke bygge minikraftanlegget, mener NVE at Salten Stamfisk AS må benytte seg av vanninntaket slik det er beskrevet i alternativ 2, da dette ikke vil berøre Bagfossen.

NVE gir Salten Stamfisk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av vann til stamfisk- og rognproduksjonsanlegg, og gir samtidig Cato Sørgaard tillatelse til bygging av minikraftverk ved Bagfossen. Tillatelsene gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Salten Stamfisk AS, datert 21.2.2009:

"Søknad om konsesjon for uttak av vann til Sørfjord Stamfiskanlegg

Salten Stamfisk AS ønsker å utnytte vannet i Sørfjordelva i Sørfold kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- uttak av vann til Sørfjord Stamfiskanlegg

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning."

Hovedalternativet inkluderer et minikraftverk som det ikke spesifikt er søkt om. NVE betrakter dette også som en søknad om bygging av minikraftverket Baggfossen.

NVE har tidligere behandlet søknad om fritak fra konsesjonsplikt for Baggfoss minikraftverk. NVE mente at tiltaket trengte konsesjon i vedtak av 16. desember 2008. Vedtaket ble påklaget av Minikraft AS 23.12.2008. OED har i brev av 12.4.2010 opphevet NVEs vedtak, og oversendt saken til NVE for ny behandling, der de ber oss se på sakene samlet. De har i dette brevet også sagt dette:

"Isolert sett finner departementet det tvilsomt om den gjeldende kraftverksutbyggingen i Baggfossen må regnes som konsesjonspliktig etter vannressursloven. Vurderingen knytter seg til størrelsen på vannuttaket, hvor slukeevnen utgjør kun 20 pst. av middelvannføringen, og de begrensede virkninger dette vannuttaket har på allmenne og private interesser. Departementet viser også til Fylkesmannens vurdering av at tiltaket vil medføre små ulemper for de allmenne interessene i vassdraget."

NVE tar derfor også med høringsuttalelsene til denne saken i dette notatet.

Baggfoss kraftverk og Salten stamfiskanlegg, hoveddata			
TILSIG		Hovedalternativ	Ev. alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	64	64
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	114 357	114 357
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	56,66	56,66
Middelvannføring	m ³ /s	3,626	3,626
Middelvannføring tørrår	m ³ /s	1,86	1,86
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,7	0,7
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,5	0,5
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,3	0,3
STAMFISKANLEGGET			
Inntak	moh.	26	10
Avløp	moh.	0	0
Lengde på berørt elvestrekning	m	150	50
Vannledning	m	750	600
Vannledning, diameter	mm	630	630
Maksimalt antall stamfisk	stk	8000	8000
KRAFTVERKET			

Inntak	moh.	26
Avløp	moh.	5
Lengde på berørt elvestrekning	m/km	150
Brutto fallhøyde	m	21
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,0458
Slukeevne, maks	m ³ /s el. l/s	0,8
Slukeevne, min	m ³ /s el. l/s	0,1
Tilløpsrør, diameter	mm	0,8
Tunnel, tverrsnitt	m ²	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	150
Installert effekt, maks	kW	132
Brukstid	timer	8760

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,3
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	0,4
Produksjon, årlig middel	GWh	0,7

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	2
Utbyggingspris	kr/kWh	2,85

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Sørfold kommune har i plan- og ressursutvalgsmøte den 25.02.2010 vedtatt følgende:

"Kommunen er positiv til vannuttak for stamfisk i Sørffjordelva, og går inn for alt. 1 med minikraftverk til Kobbelv vertshus."

Til grunn for vedtaket ligger følgende saksutredning:

"Vurdering

Kommuneplanens arealdel:

Gjeldende plan er kommunedelplan for Elvkroken/Sørffjorden av 30.10.97.

Omsøkt tiltak blir plassert delvis innenfor område avsatt til turistanlegg og område avsatt til LNF-B område, der spredt boligbebyggelse, fritidsbebyggelse og ervervsbebyggelse er tillatt såfremt tiltaket ikke strider mot spesielle lover eller forskrifter.

Tiltaket er vurdert i samsvar med plan.

Dagens situasjon og eksisterende inngrep

Tiltaket vil berøre nedre del av vassdraget, fra siste naturlige terskel ovenfor Baggfossen og ned til utløp ved sjøen, en strekning på ca 150 m. (ved alt. 1). Den berørte del av vassdraget ligger i ett kupert terreng med omkringliggende lauvskog. Området er allerede berørt av bebyggelse og diverse anlegg. Blant annet bruer (E6), tunnelinnslag og anlegg fra 2. Verdenskrig og Kobbelv vertshus med sine opparbeidede gangveier. Prosjektet fører da ikke til bortfall av ingrepsfrie naturområder, INON.

Det er ikke oppgang av anadrom fisk i vassdraget.

Det er ikke registrert rødlistearter i det berørte området, men på grunn av Bagfossen er det en lokalt viktig naturtype, jf DN's naturbase.

Tiltakets virkning på samfunn og miljø

Ved valg av alternativ 1 vil mikrokraftverket bidra til å sikre driften av Kobbelv vertshus ved at de får tilgang på rimelig egenprodusert strøm.

Bagfossen som lokal turistattraksjon vil kunne bli påvirket negativt da tiltaket vil innvirke på vannføringen i elva. Her er det dog krav om minstevannføring.

Anlegget vil ha relativ beskjeden virkning på arealet rundt da det ikke planlegges ny anleggsvei eller massedeponi. Eventuelle masser skal benyttes til utfylling av industritomt. Bredde på rørtrase vil være ca 1 m.

Fordeler med tiltaket

Salten Stamfisk planlegger at anlegget skal stå ferdig i løpet av 2011. Anlegget vil kunne gi 10-13 årsverk og ha en omsetning på 45 mill kr.

Utbyggingen vil kreve en investering på rundt 40 mill kr og det legges vekt på å bruke lokale entreprenører og leverandører.

Stamfiskanlegget vil føre til økt aktivitet med nye arbeidsplasser og kanskje økning av bosetningen i området.

Ulemper med tiltaket

Vannuttak og Stamfiskanlegg er vurdert å være i samsvar med gjeldene reguleringsplaner.

Alternativ 1 vil gi de største negative konsekvenser da Bagfossen i perioder med liten vannføring vil kunne miste sin verdi som lokal turistattraksjon for Kobbelv vertshus.

Fritidsbebyggelsen som ligger i nærheten av stamfiskanlegget vil nok oppleve at den økte aktiviteten i tilknytning til stamfiskanlegget vil føre til at de kvaliteter som ligger i det å ha fritidsbolig i tidligere rolig område vil forringes.

Konklusjon

Kommunen går inn for alternativ 1 med minikraftverk til Kobbelv vertshus da dette også er med på å sikre fremtidig drift av vertshuset. Selv om alt. 1 kan påvirke Bagfossen negativt som lokal attraksjon vil sikring av rimelig kraft til vertshuset veie tyngre i denne sammenhengen.

Etter kommunens vurdering vil tiltaket ha såpass store positive ringvirkninger med etablering arbeidsplasser og aktivitet ellers for lokalsamfunnet at de negative konsekvensene vil være marginal."

Fylkesmannen i Nordland har avgitt uttalelse 23.2.2010, og har sagt følgende:

"Med unntak av Baggfossens verdi som landskapselement har ikke Fylkesmannen opplysninger som tilsier at spesielle naturverdier vil bli berørt av det planlagte uttaket av vann fra Sørffjordelva. Vi vil derfor ikke gå i mot det omsøkte tiltaket.

For å kunne ivareta Baggfossen som landskapselement vil en utbygging etter alt. 2 være gunstigst. Dersom alt. 1 velges bør det stilles krav om minstevannføring. Det forutsettes at aktuelle inngrep blir gjennomført på en måte som gir så små synlige inngrep som mulig."

I en tidligere uttalelse (22.0.2008 til vurderingen av konsesjonsplikt for Baggfossen minikraftverk) sa Fylkesmannen bl.a. dette:

"Selv om det berørte område ikke er registrert som viktig friluftsområde i naturbasen, vil redusert vannføring og mer eller mindre synlige inngrep kunne påvirke opplevelsesverdien knyttet til fossefallet.

Ut fra tilgjengelige opplysninger og eksisterende inngrep i området er vår vurdering at tiltaket medfører så små ulemper for allmenne interesser at vi ikke vil gå i mot fritak for konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 8. Vi forutsetter imidlertid at det stilles krav om en minstevannføring som minst tilsvarer alminnelig lavvannføring."

Nordland fylkeskommune har gitt forsinket uttalelse til denne saken. Fylkesrådet gjorde slikt vedtak 25.6.2010:

"...

1. Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til vannuttak etter vannressurslovens § 8.
2. Nordland fylkeskommune anbefaler utbygging av alternativ 1 med minikraftverk til Kobbelv vertshus med krav om minstevannføring.
3. Nordland fylkeskommune ber NVE om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene:
 - a. Ved detaljplanlegging og gjennomføring av prosjektet skal det tas hensyn til tunnelinnslaget og eventuelt andre spor fra byggingen av den arktiske jernbanen.
4. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken."

Til grunn for vedtaket sier saksutredningen blant annet:

"Det er ikke oppgang av anadrom laksefisk i vassdraget og det er heller ikke registret viktige naturverdier. Baggfossen som vil bli berørt av tiltaket har imidlertid verdi som landskapselement i området. I området fins det også anleggspor etter den arktiske jernbanen som var under bygging mot slutten av andre verdenskrig (Polareisenbahn).

....

Fylkesrådets vurdering i saken følger opp vedtak fattet i Fylkestinget i sak 86/09 som omhandlet Kivatn pumpe. For at stamfiskanlegget skal kunne etableres er det viktig med tilgang på ferskvann. Fylkestinget valgte nettopp å prioritere dette i saken ved å fraråde at

vannet ble ledet bort gjennom Kivatn pumpe. Valget at løsning med kraftverk gjør at vannet i prinsippet kan brukes to ganger, da til to ulike formål. Dette er en form for sameksistens som gjør at tiltaket får større samfunnsnytte.

Fylkesrådet mener at det omsøkte vannuttaket til stamfiskanlegg kan gjennomføres uten at opplevelsverdien til krigskulturminnet blir redusert, forutsatt at arbeidet blir utført på en skånsom måte."

Statens vegvesen region nord avga slik uttalelse i brev av 4.3.2010

"Sørffjordelva har to bruer ovenfor Baggfossen ved Kobbelv vertshus. En gammel bru og en nybru for E6, Sørffjordmo bru som eies av Statens vegvesen.

Alternativ 2 i søknaden innebærer uttak av vann på kote 10 nedstrøms Sørffjordmo bru og tiltaket vil dermed ikke berøre E6.

Alternativ 1 planlegges å benytte eksisterende betongterskel ovenfor Sørffjordmo bru og det må gjøres tiltak i terskelen for å koble på vanninntaket. I søknaden er det ikke vist hvor denne terskelen ligger, men vi har fått tilsendt foto som viser at den ligger 5-6 m oppstrøms Sørffjordmo bru. Terskelen ligger innenfor vegens eiendomsområde som tilhører Statens vegvesen.

Fig. 2-2 i søknaden viser bilde av rørtrase nedstrøms Sørffjordmo bru. Det er ikke vist hvordan kryssing under selve brua skal gjøres og det er derfor vanskelig for oss å ta stilling til konsekvensene av alternativ 1.

Dersom alternativ 1 velges setter vi derfor følgende vilkår:

- *Vanninntak og rørgate ved brua må ikke være til hinder for bruinspeksjoner og vedlikehold av brukonstruksjonen.*
- *Dersom rørgate skal legges under brua må det gjøres uten at lysåpningen under E6-brua blir redusert.*
- *Statens vegvesen må godkjenne tegninger for vanninntak og rørkryssing av E6. Det må søkes spesielt om tillatelse til rørkryssing av E6.*

Vi anbefaler at alternativ 2 velges siden dette ikke berører brua over E6.

Dersom det ikke utarbeides reguleringsplan for omsøkt tiltak må det i tillegg søkes Statens vegvesen om avkjørselstillatelse til stamfiskanlegget/ mikrokraftverket."

Kystverket Nordland har i e-post av 16.3.2010 uttalt følgende:

"Kystverket Nordland har ikke merknader til søknaden utover at vi gjør oppmerksom på at alle tiltak i sjø som medfører fysiske inngrep må omsøkes etter havne- og farvannsloven."

Fiskeridirektoratet har i brev av 24.2.2010 sagt at de ikke kan se at et landbasert anlegg i Sørfold vil ha noen negative innvirkninger på tradisjonelt fiskeri i området.

Mattilsynet har i sin uttalelse i brev av 25.2.2010 ingen innsigelser til søknaden. De anser en vannmengde på 250 liter/sekund som tilstrekkelig til hold av planlagte 8000 stamfisk, samt produksjon av rogn fra disse.

Paul-Arne Sørjord med flere (17 stk) eiere av bl.a. naboeiendommer til det planlagte stamfiskanlegget, sier i sin høringsuttalelse av 27.2.2010. følgende

"I punkt 1.4 i søknaden slår søkeren fast at "den siste fossen ned til havet er såpass bratt at anadrom fisk ikke kan gå opp i vassdraget." Det er riktig at fossen setter en effektiv stopper for oppgang av laks ovenfor Baggefossen, men fra fossen og ned til sjøen renner Sørffjordelva i stryk med større og mindre kulper. I dette området går det alltid opp laks og drives det hvert år laksefiske om enn ikke i stor målestokk. Ved alternativ 1, uttak av vann ovenfor fossen, vil vannmengden nedenfor fossen sannsynligvis bli såpass redusert at det vil sette en stopper for anadrom fisk å gå opp i denne delen av elva.

Velges alternativ 2, må ifølge søknaden "noen store steiner sprenges bort" - dette for å gi plass til demning. Dette anlegget vil selvsagt medføre at de naturlige kulpene hvor laksen alltid har gått opp, kommer til å bli ødelagt eller forsvinne og med dem den naturlige fiskestammen som hører til her. En del av vannet fra Sørffjordelva blir, om utbygger får konsesjon, ledet bort fra elvas naturlige utløp og blir sluppet i sjøen ved industriområdet. Hele vassdraget fra Sørffjordvannet og til sjøen har også en naturlig bestand av bekkørret.

Utbygger hevder i søknaden at det ikke vil forekomme forurensing som en følge av anlegget, og begrunner dette med at laksen i den fasen den skal gå i tanker på land, ikke tar til seg næring. Om dette medfører riktighet, er vanskelig for oss å bedømme, men her skal det i første omgang brukes sjøvann og deretter ferskvann nok til at ca. 8000 laks på 6-10 kg. Skal kunne få bevege seg. Sjøvannet skal tilbake til sjøen og ferskvannet skal ut i sjøen etter å ha vært benyttet i anlegget. Om det ikke forekommer ekskrementer fra fisken på grunn av at den ikke fores, vil det likevel være en reell fare for spredning av lakselus og eventuelt andre parasitter og sykdommer ved at vannet fra anlegget går ut i fjorden.

I søknaden har utbygger beskrevet fordeler og ulemper ved en utbygging. Det synes tendensiøst og spesielt, men er utvilsomt gjort med hensikt, når det hevdes at den eneste som vil få en ulempe, er Cato Sørgård, eier av Kobbelv vertshus og en av rettighetshaverne til elva. Virkeligheten er stikk motsatt. Den eneste som i stor grad kan ha fordel av en utbygging er Cato Sørgård. Han kan, om det alternativ 1 får godkjenning, bygge minikraftverk i elva og i tillegg selge vann til stamfiskanlegget. Om alternativet 2 får konsesjon, vil han likevel kunne selge vann til anlegget i 60 år. I anleggsperioden vil utvilsomt vertshuset kunne tjene gode penger på å huse og bespise arbeiderne. Det er viktig for oss å bemerke at vi ikke har noe imot at eieren av vertshuset får større omsetning, det er etter vår mening bare positivt. Det er argumentasjonen i søknaden vi vil kommentere.

Det virker som sagt tendensiøst når det i en konsesjonssøknad framstilles som om den personen som faktisk ivrer mest for å få til en konsesjon og en utbygging, er den som får ulemper. Om konsesjonssøker hadde vært interessert, ville andre fastboende, hytteiere og folk med fritidseiendommer, kunnet gi et annet og mer nyansert bilde av hvilke ulemper en utbygging etter vår mening vil medføre. Sørffjorden har i dag få fastboende, men har flere fritidseiendommer. Utbyggingsområdet er meget stort sett i forhold til den lille bygda og vil etter vår mening totalt endre stedets karakter.

Søkeren har ifølge søknaden, forespurt Fylkesmannens Miljøvernavdeling om vannuttak her via en prosjektbeskrivelse, og fått svar som er gjengitt. "Med unntak av Baggefossens verdi som landskapselement har ikke Fylkesmannen opplysninger som tilsier at spesielle naturverdier vil bli berørt av det planlagte uttaket av vann fra Sørffjordelva (Sørfold) til stamfisk-/rognproduksjon og mikrokraftverk" Vi er av en helt annen oppfatning. Et landbasert anlegg av de dimensjoner som vi, i mangel på informasjon fra utbygger, må beregne oss fram til, vil i meget stor grad endre landskapet i Sørffjorden. Plan og ressursutvalget i Sørfold kommune har behandlet høringen fra NVE. I kommunens egen saksframstilling blir det fastslått at eiendommene som ligger i nærheten av anlegget vil få en verdiforringelse. Det er

positivt at man også fra kommunalt hold har innsett at dette er tilfelle. Kommunen har likevel valgt å gå inn for at det gis konsesjons til Salten Stamfisk AS.

I søknaden går det fram at "anlegget vil bli delvis skjult av omkringliggende skog." Det er vanskelig å forestille seg dette, all den stund en meget stor del av tomten ligger i fjæresonen der det selvsagt overhodet ikke er noe skog. Vi regner med at utbygger vil lage fylling på fjæra og denne vil, på grunn av tidevannsforskjellen, måtte bli minimum 3-4 meter høy. I tillegg skal det bygges tanker som skal være store nok til i første omgang å ta i mot rundt 8000 laks som er opptil 10 kg. Da utbygger overhodet ikke har opplyst om størrelse, utseende eller plassering av anlegget på tomte, blir selvsagt dette kvalifiserte gjetninger, men etter vår mening vil et anlegg av dette omfanget måtte ruve i landskapet og totalt ødelegge den idyllen Sørffjorden nå er.

I tillegg til det estetiske og landskapsmessige, regner vi det som meget sannsynlig at anlegget vil medføre økt trafikk, støy og forurensing.

Vi stiller også spørsmål om hva som vil skje dersom anlegget blir bygd, startet opp og deretter blir nedlagt. Vi vet at fiskeoppdrett er en industri som er meget avhengig av internasjonale konjunkturer og den generelle markedssituasjonen. Om anlegget av en eller årsak legges ned, kan det bety at inngrep i naturen og en forholdsvis stor bygningsmasse blir etterlatt. Vil det i et eventuelt positivt konsesjonssvar bli tatt høyde for at det ved produksjonsstans påhviler utbygger å tilbakeføre området til det opprinnelige?

I konsesjonssøknaden blir det klart antydnet at utbygger ønsker å gå videre med å anlegge ny rørgate fra Sørffjordvannet til industriområdet. Det er fra utbyggers side ønskelig med utvidelse av stamfiskanlegget til smoltproduksjon og kraftproduksjon. Om dette blir en realitet, vil vannforsyningen til bygda bli påvirket. Vannverket tar vannet fra Sørffjordvannet. Vannmengden fra Sørffjordvannet er avhengig av flere tilsig, blant annet Kivatn der det for øvrig også er inne konsesjonssøknad. En rørledning fra Sørffjordvannet vil for øvrig gå gjennom sand/morenegrunn med de farene det har for eventuelt rørbrudd.

Oppvarming og utslipp av varmt vann om vinteren vil selvsagt påvirke naturlig tilfrysing av fjorden. I konsesjonssøknaden hevdes det at "det opplyses fra lokalkjente at det er mange år siden Sørffjorden var islagt". Dette er direkte feil. Sørffjorden er islagt eller isfri deler av vinteren alt etter de temperaturmessige og vindmessige forholdene. På grunn av høye fjell er Sørffjorden blikk stille om det ellers blåser friskt fra nord eller sør. Dersom det er under null grader, fryser fjorden til. Hvor lenge isen ligger, er avhengig av vær og vind slik det alltid har vært.

I konsesjonssøknaden hevdes det at det ikke vil forekomme støy fra anlegget. Det er vanskelig å tenke seg at pumper og vifter i forbindelse med oppvarming eller nedkjøling ikke skal skape noe støy, men her er det jo ved måling enkelt å etterprøve de faktiske forholdene. Det vil imidlertid først kunne gjøres når anlegget er i drift, og da anser vi det for sent å protestere.

Vi ønsker som før sagt at NVE tar våre synspunkter med i vurderingen når eventuell konsesjon skal gis. Etter vår mening er lokalsamfunnet best tjent med at konsesjon ikke blir gitt. Om industrien har behov for rognproduksjon, må det finnes mange andre områder som er bedre egnet enn Sørffjorden. Det nærmeste, om Sørfold kommune er interessert i anlegget og eventuelle arbeidsplasser, er Elvkroken industriområde som ligger et par, tre kilometer fra området som er tenkt benyttet.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 26.5.10 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Brev fra Paul Arne Sørfjordmo med flere.

Generelt til uttalelsen:

Det ble avholdt åpent orienteringsmøte på Kobbelv vertshus 21. mars i år hvor Salten Stamfisk orienterte om status for prosjektet.

Det ble presisert at man er i en tidlig fase og at selskapet derfor enda ikke kan presentere nøyaktige planer for utforming av bygningsmasse og endelige tekniske løsninger.

Endelig byggesøknad for anlegget med de nødvendige beskrivelser er ikke laget, Salten stamfisk mener derfor at man bør vente med å være kritisk til man vet hva man skal kritisere.

Når det gjelder forhold som ikke vedrører Salten Stamfisk sin søknad til NVE eller går på drift av selve stamfiskanlegget er dette noe som ikke vurderes i denne søknaden, og vil heller ikke bli kommentert av utbygger i denne omgang.

Påstandene bærer preg av forutinntatte meninger og mangel på kunnskap om oppdrettsbransjen.

Det bør også nevnes at ingen fastboende har signert brevet som er sendt.

Kommentar til punktene i uttalelsen:

Paul Arne Sørfjord mf. er ikke eiere av naboeiendommer til elva, de har heller ikke utsikt til de planlagte inngrepene i elva fra sine eiendommer. Men det er korrekt at de har eiendommer i området.

Angående anadrom fisk

Ved flo sjø kan laks og ørret gå om lag 20 meter oppover langs elveutløpet. Det kan dreie seg om en og annen fisk. Der stoppes den naturlig av elvas utforming. Langs denne strekningen finnes det ikke gyteforhold, og dermed ingen laksestamme tilhørende elva. Det selges ikke fiskekort langs denne strekningen, og fiske her har minimalt omfang.

Videre vil inntakspunkt uansett om alternativ 1 eller 2 velges ikke berøre noen av de omtalte kulpene i elva da inntakspunktene ligger lengre opp.

Forekomst av bekkeørret i vassdraget gjelder heller ikke for berørt elvestrekning, da denne består stort sett av en bratt foss. Bekkeørret finnes det en del av i vassdraget, men da lengre opp.

Sykdom og parasitter

Stamfiskproduksjon foregår etter de strengeste krav til kvalitet og helsekontroll. Slik fisk testes grundig gjennom hele livssyklusen. Produksjonsområdet fisken vokser opp i har aldri hatt sykdom selv etter mer enn 30-års drift.

Før stamfisken flyttes på land vokser den opp i Skjerstadfjorden, her eksisterer ikke lakselus i oppdrettslokalitetene. Det er dermed ingen fare for lus på Salten stamfisk sin fisk.

Det er også på sin plass å kommentere at mengden fisk som skal oppbevares i landanlegget fra mai til januar (ingen fisk resten av året) utgjør ca. 0,8 % av hva som produseres lenger ut i

fjordsystemet hvor vi vet at det finnes lakselus, risikoen er dermed omvendt av påstanden i brevet.

Når stamfisken blir kjønnsmoden slutter den å ta til seg mat. Foring av fisk avsluttes dermed før fisken tas inn i anlegget, slik at den er "tom" idet den kommer til landanlegget.

Ekskrementer er dermed utelukket

Fordeler og ulemper ved utbygging

Angående kommentarer som angår Cato Sørgård direkte er disse såpass usaklige, og inneholder så mange uriktigheter at vi ikke finner grunn til å kommentere det videre.

Angående dialog med fastboende og hytteiere i området har det været holdt informasjonsmøte i Kobbelv i vinter. Stemningen på møtet var positiv fra de fastboende, mens noen hytteiere var negativt innstilt.

Landbasert anlegg

Når det gjelder det landbaserte anlegget og hvordan dette vil prege landskapet er vel dette noe urelevant i forhold til søknaden om vannuttak. Området ble for noen år tilbake innregulert av kommunen som industriområde for landbasert akvakultur.

Når det gjelder forhold som går på drift av selve smoltanlegget med hensyn på forurensing, det være seg til luft vann eller støy er dette noe som ikke vurderes i denne søknaden, og vil heller ikke bli kommentert av utbygger i denne omgang.

Statens vegvesen

Det vil bli tatt hensyn til kravene fra Statens vegvesen når vanninntaket skal planlegges og bygges.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Salten Stamfisk AS er et relativt nystartet avlsselskap lokalisert til Fauske kommune i Nordland. Selskapet har som formål å produsere stamfisk og rogn basert på SalmoBreed-stammen. Det er inngått langsiktig lisensavtale med SalmoBreed AS.

Eierforhold:

Salten Stamfisk AS er direkte og indirekte eiet av en rekke selskaper innen fiskeoppdrettsnæringen.

Mikrokraftverket i Baggfossen vil bli eiet av Cato Sørgeard. Han er fallrettighetshaver og innehaver av Kobbelv vertshus. Mikrokraftverket skal forsyne vertshuset med strøm og ev. overskytende strøm vil bli levert inn på nettet.

Om søknaden

Salten Stamfisk AS har inngått en langsiktig lisensavtale om produksjon av SalmoBreed-materialet i Norge. Selskapet skal bygge opp stamfisk- og rognproduksjon for laks i Nordland.

Søker begrunner det slik:

”...

1. Nord-Norge står i dag uten stamfisk- og rognproduksjon samtidig som regionen er et vekstområde for oppdrett.
2. SalmoBreed AS er Norges nest største leverandør av rogn til laks og ørret og har behov for å øke sikringen av stamfisk- og rognproduksjonen nasjonalt.
3. Selskapene og personene bak Salten Aqua AS har erfaring fra produksjon av stamfisk og rogn. Denne erfaringen, satt sammen med erfaringen fra Erfjord og Bolaks vil gi en kraftfull kompetanse i Nord Norge.
4. Selskapene bak Salten Aqua AS er i dag enerådende på laks i Skjerstadfjorden (området innenfor Saltstraumen). Dette gir et oversiktlig produksjonsbilde i fjordsystemet.

Selskapet har i dag tilsagn om to stamfisktillatelser til produksjon av laks etter den nye forvaltningsmodellen for stamfisk. Tillatelsene er hver begrenset til 780 tonn MTB (maksimalt tillatt biomasse). Tillatelsene er tidsbegrenset for 15 år fra utferdigelse av tillatelsesdokument fra Fiskeridirektoratets regionkontor.

Tiltaket er ikke tidligere vurdert etter vannressursloven.”

Om minikraftverket, alternativ 1:

I spesifikasjonen av 16.4.10 beskrives kraftverket slik:

”Mikrokraftverket blir plassert om lag på kote 5. Kraftverket produserer strøm av samme vann som går til stamfiskanlegget, og mengden vann styres av vannbehovet der. Fra kraftverket vil det bli lagt en jordkabel på rundt 90 meter opp til vertshuset. Kraftverket kobles til i tavlen til Kobbelv vertshus og forsyner vertshuset med strøm. Oppimot 30 kW fornybar energi skal hjelpe til for driften av vertshuset som i disse dager mister konsesjonskraftavtalen.

Vertshuset er derfor inne i et omfattende ENØK-prosjekt, og mikrokraftverket blir en del av dette.

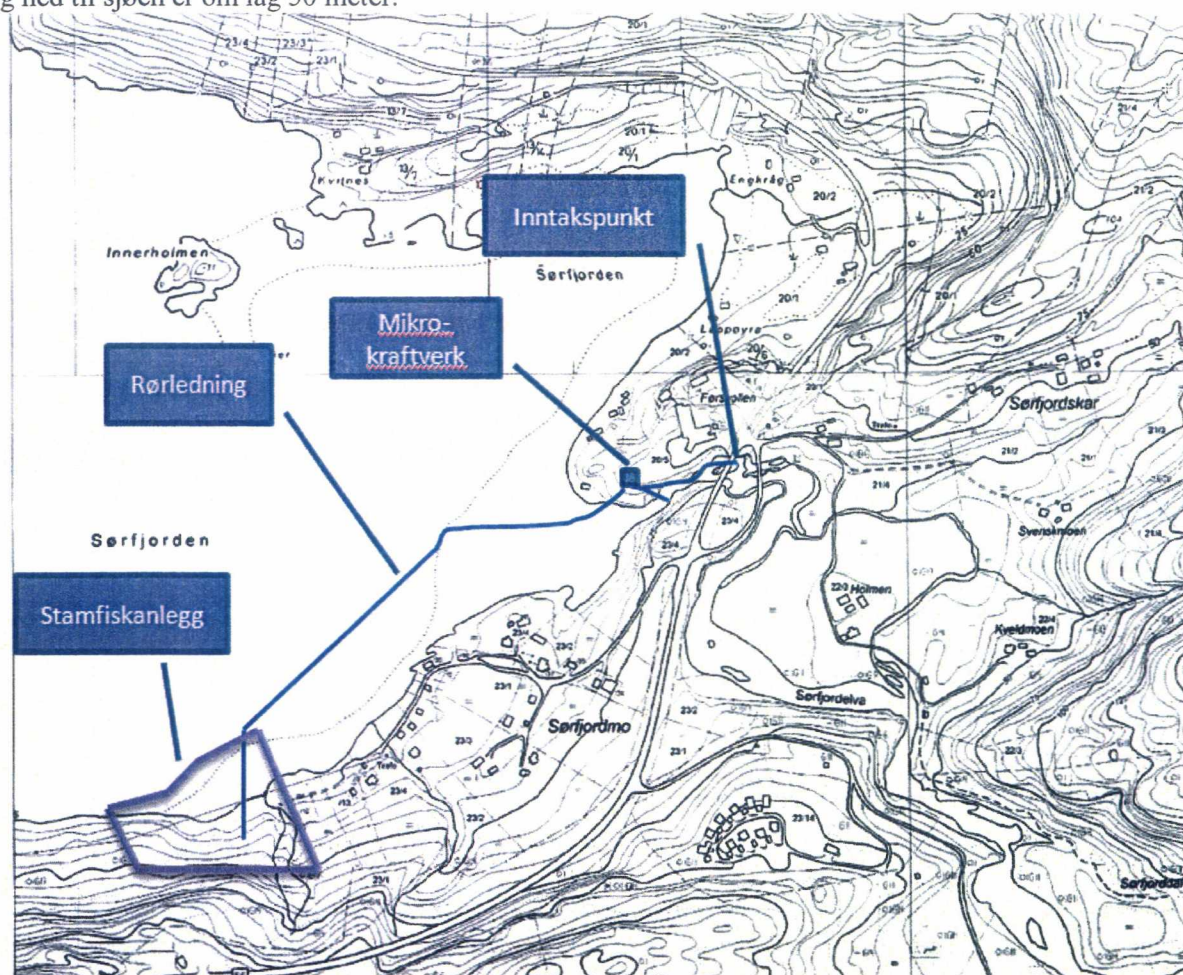
Når det gjelder minikraftverket er forholdene endret fra søknaden til tillegget av 16.4.10. Søknaden av 21.12.09 hadde kraftverket på kote 10. Det innebar at stamfiskanlegget hadde tilstrekkelig fall på rørledningen til å ta ut vann ved utløpet. Vanninntak på kote 26 vil derfor ikke bli større enn maksimal slukeevne, i kraftverket på 0,8 m³/s, dvs. ca. 22 % av middelvannføringen.

Det endrede forslaget har minikraftverket på kote 5 for å få mer kraft til vertshuset. Da vil fallet bli for lite, så Salten stamfisk må ta vann fra samme vanninntak som kraftverket, på kote 26. Vanninntaket tilsvarer derfor nå maksimal slukeevne i kraftverket pluss 0,25 m³/s til stamfiskanlegget, dvs. 1,05 m³/s, eller rundt 29 % av middelvannføringen.

Beskrivelse av området

Stamfiskanlegget skal ligge nær utløpet av Sørfjordelva, med vanninntak i elva. Området på kartet som er avmerket som Stamfiskanlegg er regulert som område for landbasert akvakultur av Sørfold Kommune.

Vassdraget ligger i kupert terreng med omkringliggende lauvskog. Den siste fossen ned til havet er såpass bratt at anadrom fisk ikke kan gå opp i vassdraget. Strekningen fra siste naturlige terskel i elva og ned til sjøen er om lag 50 meter.

Minikraftverket er flyttet noen meter mot sørvest i siste forslag.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Av øvrige inngrep langs dette området kan nevnes en tunnel fra 2. verdenskrig som var en del av tysklands planlagte jernbane nordover, Polareisenbahn. Det finnes også fundamenter for en påbegynt kraftstasjon nedenfor inntaket langs den planlagte rørgaten. Rett ved ligger også Kobbelv Vertshus, med en del opparbeidede gangveier langs elven. Det er en gammel og en ny veibru der E6 krysser elva. Rett ovenfor bruene er det anlagt en terskel av betong i elva. Et boligfelt (Sørfjordmo) ligger i området ovenfor den planlagte rørtraseen. Det er kraftlinjer i området.

Kivatn pumpe – planlagt utbygging i øvre del av vassdraget

NVE har behandlet søknad fra Statkraft om bygging av Kivatn pumpe i øvre del av vassdraget. Saken er oversendt OED til sluttbehandling. Innstillingen fra NVE er positiv til utbygging av dette pumpekraftverket. Det vil fjerne ca. 20 % av vannføringen fra Sørfjordelvas nederste del. I saken skrev vi slik om de omsøkte prosjektene:

”Baggfossen kraftverk v. Cato Sørgaard planlegger å utnytte ca. 20 % av vannet til et kraftverk som skal tilføre strøm til Kobbelv Vertshus. Salten Stamfisk har med det samme kraftverket som et alternativ i sin søknad om uttak av vann til stamfiskanlegget.

Etter NVEs vurdering vil det fortsatt være nok vann i elva til å utnytte den til kraft i et minikraftverk (ca. 80 % ved utløpet). Ulempen vil være at Baggfossen, som er en severdighet for turistene på vertshuset, vil få noe større reduksjon av vannføringen dersom begge tiltakene blir utbygd.

Salten Stamfisk AS har søkt om uttak av 200-250 l/sek til drift av stamfiskanlegget. De vil ta vann nedenfor Baggfossen. Ifølge de hydrologiske beregningene gjort i søknaden, vil det ved spesielt tørre år kunne være vanskelig å få nok vann til stamfiskanlegget med dagens vannføring. En redusert vannføring vil forsterke dette noe.

NVE mener at muligheten for å etablere stamfiskanlegg i nedre del av elva ikke vil reduseres i betydelig grad med uttaket av vann til Kivatn pumpe. Det vil kun være i spesielt tørre år at det i perioder kan være problemer med nok vann. Dette har Salten Stamfisk planlagt å bote på gjennom vannbesparende tiltak.”

Teknisk plan

Reguleringer

Det er ikke planlagt reguleringer.

Overføringer

Det er ikke planlagt overføringer.

Inntak

Alternativ 1, med minikraftverk

Søker planlegger å benytte eksisterende betongterskel som ligger rett ovenfor Baggfoss på kote 26. Ovenfor terskelen sprenges ned noe slik at inntaket blir på et par meters dyp. Terskelen må åpnes opp for å få røret på plass, og må derfor støpes helt eller delvis på nytt etterpå. Det vil ikke være nødvendig å endre på utformingen av terskelen slik den er i dag.

For å sikre vann til stamfiskanlegget i perioder med vannføring mindre enn minstevannføring i Sørfjordelva må de også bygge et inntak nedenfor Baggfossen på ca. kote 10. Fra inntaket nedenfor Baggfossen er det ikke planlagt minstevannføring. Inntaket vil bli noe mindre enn alternativ 2. Utforming må avklares i detaljplanen.

Alternativ 2

Søker planlegger en inntaksterskel i Sørfjordelva ved kote 10. Terskelen planlegges utført i betong, og vil gå i full bredde langs den naturlige kanten. For å få et tilstrekkelig vannvolum og unngå ising i den kalde årstiden er det nødvendig at høyden på terskelen er om lag to meter. Bredden vil være om lag ti meter.

Rørgate

Vannledningen utføres i 630 mm PE for begge alternativene.

Alternativ 1

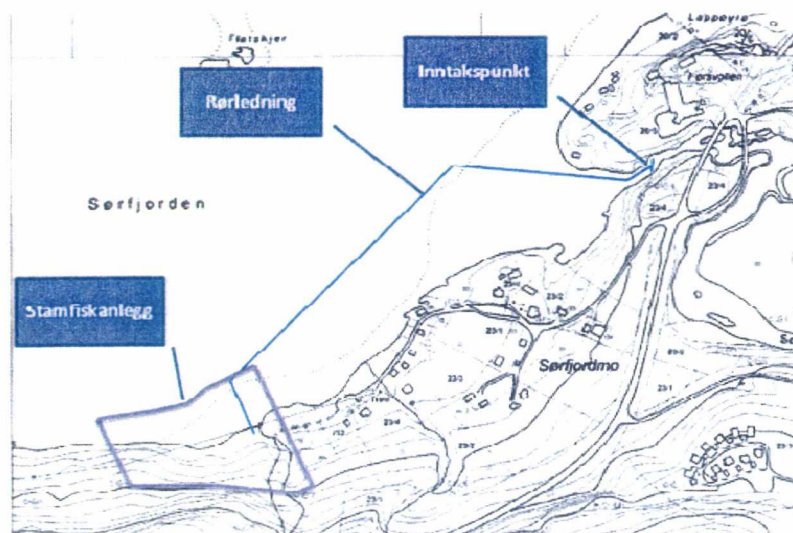
Total lengde blir 700 meter fordelt på 150 meter fram til minikraftverket og 550 meter etter dette. Røret legges i kanten av juvet ned mot elva, og over røret skal det anlegges en gangbane på rørledningen der den går langs elva. Rørledningen vil derfor ikke være synlig.

Det er anlagt gangbaner langs elva. Deler av disse må midlertidig flyttes for å få gravd ned rørledningen. Der det ikke er jordsmonn nok til å grave røret ned vil det bli et større inngrep om man sprenger ned røret enn om det blir liggende skjult av gangbanene. For enkelte mindre bergnabber kan det allikevel være hensiktsmessig å sprengne røret ned for å skjule det mest mulig. Om lag på kote 18 legges røret utenom elvedalen og nedgravd ned mot planlagt minikraftverk på kote 5. Her går røret ovenfor tunnelinnslaget fra 2. verdenskrig. Fra kraftverket legges røret korteste vei nedgravd ned til fjæra og rett ut til det kommer utenfor marebakken. Herfra går det utenfor marebakken bort til stamfiskanlegget hvor det legges rett opp i anlegget. Se figur s. 13.

For å sikre vannforsyningen til stamfiskanlegget i tørre perioder legges et rør fra dammen nedenfor Baggfossen bort til kraftverket. Vannet ledes herfra inn i rør bort til stamfiskanlegget.

Alternativ 2

Rørledningens totale lengde blir om lag 600 meter. Fra dammen vil røret gå åpent et stykke langs den østlige kanten av dalsøkket rundt elva. Når røret kommer ned på det flate partiet nedenfor vil det ligge nedgravd fram til marebakken. De vil så langt det er mulig legge røret under gangbanene som eksisterer allerede. Langs fjæra vil røret ha samme trase som for alternativ 1, se figur under.

Kraftstasjon

Minikraftverket vil bli plassert om lag på kote 5. Vannuttaket til stamfiskanlegget skjer før det når turbinen da det er ønske om å beholde noe trykk inn i stamfiskanlegget, noe som letter drift av varmevekslere osv. Mengden vann styres av vannbehovet i stamfiskanlegget.

Vann til stamfiskanlegg har prioritet. Det vil si at i perioder med lite vann må kraftstasjon minke vannmengden. Fordeling av vann vil være en privatrettslig sak mellom partene.

Søker foreslår som avbøtende tiltak at kraftverket kan bygges mest mulig skjult med grå vegger og torvtak. De har også vurdert å bygge det med glassvegger slik at vertshusgjestene kan se hvor strømmen kommer fra.

Elektriske anlegg

Fra minikraftverket vil det bli lagt jordkabel på rundt 90 meter opp til vertshuset. Kraftverket kobles til i tavlen til Kobbelv vertshus og forsyner vertshuset med strøm. Inntakssikringene i vertshuset er 800A, 230V, så innmating vil være uproblematisk. Man antar vertshuset får 219 kWh per år med installasjon av dette minikraftverket. Til sammen produseres 700 kWh pr. år, så resten vil bli matet inn på nettet.

Figuren viser planlagt plassering av rør og minikraftverk. Kraftstasjonen er planlagt på kote 5, nærmere naustet enn på bildet.

Veier

Det vil ikke være nødvendig med anleggsvei for dette tiltaket. Rørledningen legges utenfor marebakken. For adkomst opp til inntaket kommer man til nedenfra uten å anlegge vei. Støping av inntak kan foregå ved at betong pumper direkte fra betongbil plassert på bru over elva ovenfor fossen.

Massetak og deponi

Det vil bli sprengt ut noe fjell inne på tomten til stamfiskanlegget, og denne steinmassen vil bli brukt til oppfylling av tomten, samt noe omfyllingsmasse for røret der det ligger på land. Det vil ikke være behov for øvrig massetransport i forbindelse med tiltaket. Det vil ikke være noe behov for deponi i forbindelse med tiltaket.

Stamfiskproduksjon

Ettersom søknadsmalen baserer seg på settefisk og ikke er tilpasset stamfiskproduksjon har søker beskrevet den planlagte stamfiskproduksjonen:

"Stamfisken tas på land når den er gyteklar, noe som skjer i juli hvert år. Det er da snakk om fisk på rundt 6-10 kg. Gyteklar fisk fores ikke, og på grunn av dette blir vannbehovet per kilo fisk sammenliknet med settefiskproduksjon betraktelig redusert.

I første perioden på land går fisken i sjøvann, dette pumpes opp fra sjøen i Sørffjorden. Etter hvert som fisken er klar går man over til ferskvann i karene, og dette hentes fra det planlagte vanninntaket i Sørffjordelva.

Ved maksimal utnyttelse i fremtiden regner man med å ha opptil 8000 stamfisk på land samtidig. Noe som krever ett ferskvannforbruk på ca. 15 m³/min uten gjenbruk av vann.

I perioder med lite vann i Sørffjordelva kan man redusere vannbehovet ved gjenbruk av vann på karnivå (ved å lufte vannet). Vannbehovet vil da synke til om lag 50% av normalt behov, og om man sammenholder dette med beregningene i den hydrologiske rapporten vil man aldri oppleve at vannmengden er lavere enn dette. I rapporten er man kommet frem til at mindre enn ett døgn hvert 50. år vil vannmengden ut fra Sørffjordvannet være 9m³/min, og dette betyr at man har gode marginer. Som regel vil vannmengden i Sørffjordelva ligge en god del over behovet til stamfiskanlegget.

Installasjon av teknisk utstyr for gjenbruk av vann vil bli gjort når anlegget bygges. Dette er nødvendig pga behovet for energisparingen siden man må varme opp produksjonsvannet på vinteren, mens man må kjøle det ned i sommerperioden. Oppvarming og nedkjøling av produksjonsvannet gjøres for å oppnå optimal temperatur for fisk og rogn.

For ytterligere å kunne spare energi og vann vurderes ett fullverdig resirkuleringsanlegg. Men dette vil ikke bli prioritert i første byggetrinn. Ett slikt resirkuleringsanlegg reduserer vannbehovet til om lag 10% i forhold til normalt behov.

Man har per i dag ikke planlagt noen reservevannkilde til anlegget.

Man regner med å produsere 35 mill egg per år de første årene deretter er det ett mål å øke til det dobbelte.

Fiskesperre eller uv-anlegg

Da Sørffjordelva ikke har oppgang av anadrom fisk er det ikke behov for fiskesperre i inntaksvannet. Det er heller ikke behov for UV anlegg på ferskvannstilføringen. UV anlegg planlegges installert på sjøvannet som pumpes opp."

Hydrologiske virkninger

Målestasjonen ved utløpet av Sørffjordvatnet er nyttet til beregning av de hydrologiske forholdene. I tillegg vil det være en del tilsig til Sørffjordelva fram til inntakspunktet. Vannføringen vil derfor være litt større i elva enn hva som kommer fram av rapporten, men økningen er ikke tatt med i beregningene i søknaden. Middelvannføringen i elva er beregnet til ca. 3,62 m³/s. Årsavløp varierer fra 1,86 m³/s (1960) til 5,62 m³/s (1975). Søker har beregnet alminnelig lavvannføring for det uregulerte feltet til 0,7 m³/s. 5-persentilen er beregnet til 0,6 m³/s om sommeren og 0,3 m³/s om vinteren.

Med regulert felt (utbygging av Kivatn pumpe) vil alminnelig lavvannføring være 0,3 m³/s og 5-persentilen være 0,5 m³/s om sommeren og 0,3 m³/s om vinteren.

Stamfiskanlegget trenger 0,20 - 0,25 m³/s vann. Dette kan halveres ved bruk av teknisk løsning for gjenbruk av vann.

Søker har foreslått at det skal være minstevannføring lik 5-persentilen etter at Kivatn pumpe er utbygget, og understreker at vann til stamfiskanlegget skal prioriteres når det er lite vann i elva.

Den hydrologiske rapporten viser at vannføringen selv i tørre perioder vil dekke behovet til stamfiskanlegget også med minstevannføring. Det vil kun i svært sjeldne tilfeller være for lite vann.

For alternativ 1 vil vannføringen i fossen bli redusert. Slukeevnen for kraftverket er maks 0,8 m³/s, dvs. at kraftverket vil benytte 22 % av middelvannføringen, og 30 % av tilsiget dersom Kivatn pumpe

blir realisert. Vannuttaket til stamfiskanlegget vil være på 0.20-0,25 m³/s i tillegg, dvs. til sammen opp mot 40 % av middelvannføringen.

For å sikre vann til stamfiskanlegget i perioder med vannføring mindre enn minstevannføring i Sørfjordelva planlegger søker å bygge et mindre inntak nedenfor Baggfossen. Fra inntaket nedenfor Baggfossen er det ikke planlagt minstevannføring.

For alternativ 2 blir de siste 50 meterne av elvestrekningen berørt. Slukeevnen her blir 0,25 m³/s. Fossen vil ikke påvirkes ved dette alternativet, da inntaket ligger nedenfor. For å sikre tilstrekkelig vann og unngå ising planlegges det å bygge en 2 m høy terskel her.

Kivattn pumpekraftverk vil fjerne ca. 20 % av middelvannføringen fra utløpet om det blir bygget.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Baggfoss kraftverk til ca. 0,7 GWh fordelt på 0,3 GWh vinterproduksjon og 0,4 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 2 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,85 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

For alternativ 1 blir rørtraseen ca. 600 m², kraftstasjonen 30 m², og jordkabelen 90 m², totalt 720 m². I tillegg kommer rørtraseen i sjøen.

For alternativ 2 vil rørtraseen utgjøre ca. 400 m² på land. Inntaksterskelen blir ca. 10 m², og jordkabelen 90 m², totalt 500 m².

Eiendomsforhold

Fallrettshavere langs berørt elvestrekning i Sørfjordelva er Cato Sørgård på østsiden og Edon Kvitnes på motsatt side. I søknaden er det vedlagt signert intensjonsavtale med grunneierne om vannrettighetene m.m. Om det skulle bli utbygging vil partene inngå en avtale om leie av vannrettighetene i 60 år.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Det er vedtatt en reguleringsplan for industriområdet der stamfiskanlegget planlegges. Formålet er industriområde for landbasert akvakultur. I tillegg er det regulert inn en rørgate opp til Sørfjordvatnet. Søker kan tenke seg å bruke denne i fremtiden til smoltproduksjon og mulig strømproduksjon via en vannkraftturbine, men har ikke søkt om dette i denne omgang.

Samlet plan (SP)

Tiltaket omfattes ikke av Samlet plan da det er under 10 GWh.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet og det er ikke kjent at det kommer i konflikt med andre verneplaner.

Inngrepsfrie områder (INON)

Utbyggingen vil ikke påvirke INON områder.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.06.09 i forbindelse med søknaden om Kivatn pumpe sammen med representanter for Statkraft, Cato Sørgård og kommunen,. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Sørfold kommune går inn for alternativ 1 med minikraftverk til Kobbelv vertshus da dette også er med på å sikre fremtidig drift av vertshuset. Selv om alt. 1 kan påvirke Bagfossen negativt som lokal attraksjon vil sikring av rimelig kraft til vertshuset veie tyngre i denne sammenhengen.

Etter kommunens vurdering vil tiltaket ha såpass store positive ringvirkninger med etablering arbeidsplasser og aktivitet ellers for lokalsamfunnet at de negative konsekvensene vil være marginal.

Fylkesmannen i Nordland går ikke imot tiltaket, da det ikke er spesielle naturverdier som vil bli berørt. De foretrekker alternativ 2. Dersom alt. 1 velges bør det stilles krav om minstevannføring minst lik alminnelig lavvannføring for å ivareta Bagfossen som landskapselement. De forutsetter at inngrep blir så lite synlig som mulig.

Nordland fylkeskommune er positive til alternativ 1, men er opptatt av at plasseringen av kraftverket ikke må ha negativ innvirkning på kulturminnet fra krigen, Polareisenbahn. De viser også til tiltakshavers plikt etter kulturminneloven §§ 3,4 og 8.

Statens vegvesen foretrekker alternativ 2, da det ikke berører Sørfjordmo bru. Dersom alternativ 1 velges setter de krav om at tiltaket ikke må være til hinder for bruinspeksjoner og vedlikehold av brua. En ev. rørgate under brua må bygges uten at lysåpningen under E6-brua blir redusert. Søker må søke Statens vegvesen om vanninntak og rørkryssing av E6 og om avkjørseltillatelse dersom det ikke utarbeides reguleringsplan for tiltaket.

Mattilsynet har ingen merknader. De anser at en vannmengde på 250 liter/sekund vil være tilstrekkelig til hold av 8000 stamfisk.

Fiskeridirektoratet mener at tiltaket ikke vil ha noen negative innvirkninger på fisket i området.

Paul-Arne Sørfjord m.fl. er bekymret for fisken og fisket i den nedre del av elva. Alt. 2 mener de vil fjerne kulper. De mener tiltaket vil være til ulempe for fritidseiendommene fordi utbyggingen (av stamfiskanlegget) vil endre bygdas karakter. Mye av uttalelsen dreier seg om stamfiskanlegget og ikke vanninntaket og kraftstasjonen.

Søker har kommentarer til uttalelsene fra Paul Arne Sørfjord m. flere:

Endelig byggsøknad for stamfiskanlegget er ikke laget. De kommenterer ikke det som ikke har med søknaden til NVE å gjøre. Paul Arne Sørfjord m.fl. er ikke naboer til elva, men til bl.a. industriområdet. Anadrom fisk kan gå ca. 20 m oppover, men gyter ikke i elva. Kulpene vil ikke bli berørt. Bekkeørreten holder til lengre opp i vassdraget. Sykdom og parasitter vil ikke forekomme pga. strenge krav. Fisken er tom før den tas inn i anlegget.

Søker vil ta hensyn til kravene fra Statens vegvesen når vanninntaket skal planlegges og bygges.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Baggfoss minikraftverk vil i følge søknaden gi ca. 0,7 GWh i ny årlig kraftproduksjon. Det vil styrke driften av Kobbelv vertshus.
- Stamfiskanlegget vil gi nye lokale arbeidsplasser over tid (10-13) og ekstra arbeid i byggefasen. De vil kunne ha en omsetning på 45 mill kr i året. Dette vil også kunne bidra til å opprettholde og kanskje gi ny bosetting.

Ulemper

- En utbygging av alternativ 1 vil medføre redusert vannføring i Baggfossen, som i perioder med liten vannføring vil kunne miste sin verdi som lokal turistattraksjon for Kobbelv vertshus.
- Fritidsbebyggelsen i nærheten av stamfiskanlegget vil kunne oppleve den økte aktiviteten som negativ.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Alternativ 1 vil fjerne en del av vannføringen i Baggfossen. Med uttak både til Kivatn pumpe, minikraftverket og stamfiskanlegget vil middelvannføringen reduseres med opp mot 50 %. Baggfossens status som severdighet lokalt og for Kobbelv vertshus' gjester vil bli redusert. Det vil bli flere dager med minstevannføring, men fortsatt lange perioder med overløp i elva.

Alternativ 2 vil ha inntak nedenfor Baggfossen, og vil ikke påvirke vannføringen i den nederste del av elva i særlig grad dersom det slippes minstevannføring.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Utslipp av oppvarmet vann fra stamfiskanlegget kan føre til lokal frostrøyk, og føre til at området ikke blir så ofte isdekket om vinteren. NVE mener at virkningene i vassdraget på vanntemperatur, isforhold og lokalklima vil bli begrenset. Dette ligger likevel inne som en del av vurderingen i selve tillatelsen til etableringen av stamfiskanlegget.

Grunnvann, flom og erosjon

Uttaket er begrenset, og området rundt inntaksterskelen består av berg og stein. NVE mener at tiltaket i liten grad vil påvirke grunnvann, flom og erosjon.

Biologisk mangfold

NVE anså det unødvendig å kreve en miljørapport for tiltaket da det er et så lite område som vil bli berørt. Fylkesmannen sa i sin høringsuttalelse at de ikke har opplysninger som tilsier at spesielle naturverdier vil bli berørt av det planlagte uttaket av vann.

Fisk og ferskvannsbiologi

Laksen som sporadisk kan fanges nederst i elva stoppes av en terskel ca. 20 m opp i vassdraget. Det er ikke gyting i elva. NVE mener at påvirkningen av fisk og ferskvannsbiologi derfor blir liten dersom vassdraget sikres en minstevannføring.

Landskap

Baggfossen er et viktig landskapselement lokalt, der den ligger i tilknytning til Kobbelv vertshus og E6. Fra kote 26 går elven i to fossefall nedover, der det øverste er mest spektakulært. Det er lagt til rette med gangveier og trapper langs fossen og elva. Alternativ 2 vil ikke påvirke Baggfossen som landskapselement, mens alternativ 1 vil redusere middelvannføringen med rundt 30 %. Med utbygging av Kivatn pumpe vil det føre til nærmere 50 % reduksjon av dagens middelvannføring. Alternativ 1 vil føre til at det oftere kun er minstevannføring i fossen. Fossens attraksjon vil dermed bli redusert. Etter vårt syn vil det være nødvendig med krav om minstevannføring for å ivareta noe av Baggfossen som landskapselement.

Kulturminner

Like nord for planlagt vanninntak er et tunnelinnslag fra det tyske jernbaneanlegget Polareisenbahn, som aldri ble ferdigstilt. Dette kulturminnet og andre bevarte spor etter det tyske jernbaneanlegget har

regional verdi. Fylkeskommunen har bedt om at det tas hensyn til dette. NVE forutsetter at søker følger opp dette under detaljplanleggingen og i anleggsperioden.

Tilsvarende forutsetter vi at dersom tiltakshaver støter på fornminner under byggingen vil de varsle Kulturminner i Nordland ved fylkeskommunen, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8. Krav om varsling vil være et av standardvilkårene ved en ev. konsesjon.

Brukerinteresser

Området langs fossen og elva er tilrettelagt med gangveger og trapper. Disse vil benyttes til framføring av rørledningen, som der det er mulig vil legges under stiene. NVE mener at når området er satt i stand og tilrettelagt etter utbygging så vil brukerinteressene ikke bli berørt i særlig grad.

Samfunnsmessige virkninger

Etablering av stamfiskanlegget antar søker vil gi 10-13 arbeidsplasser i Sørfold kommune og en omsetning på 45 millioner kr. I tillegg vil kraften fra minikraftanlegget kunne bidra til å styrke økonomien til Kobbelv vertshus.

Fastboende lokalbefolkning er positive, mens de som har hytter i området er mer skeptiske, for det vil bli økt aktivitet og nybygging i et relativt uberørt område.

NVE mener at de positive samfunnsmessige virkningene overskygger de negative.

Oppsummering

Fylkesmannen og Statens vegvesen foretrekker begge alternativ 2, med uttak av vann på nedsiden av Baggfossen ved kote 10. De går likevel ikke imot alternativ 1 med minikraftverk.

Ved utbygging av alternativ 1 vil Baggfossen få mindre vannføring og minste noe av sin verdi som attraksjon i tilknytning til Kobbelv vertshus.

Salten Stamfisk AS vil få samme mengde vann uavhengig av hvilket alternativ som velges, mens Cato Sørgård med Kobbelv vertshus vil ikke kunne benytte vannet til kraftuttak dersom alternativ 2 velges.

NVE mener at fordelene ved mulighet for næringsvirksomhet er viktige i denne saken. Vi mener også at begge tiltakene kan gjennomføres uten større negative virkninger for allmennheten gitt at det slippes minstevannføring i Baggfossen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Salten Stamfisk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av vann til stamfisk- og rognproduksjonsanlegg, og gir samtidig Cato Sørgård tillatelse til bygging av minikraftverk ved Baggfossen. Tillatelsene gis på nærmere fastsatte vilkår.

Disse vedtakene gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Dersom Cato Sørgård velger å ikke bygge minikraftverket, mener NVE at Salten Stamfisk AS må benytte seg av vanninntaket slik det er beskrevet i alternativ 2, da dette ikke vil berøre Baggfossen som landskapselement.

Forholdet til energiloven

Det er ikke nødvendig med tillatelse etter energiloven da det ikke er planlagt høyspentanlegg i dette tilfellet. Fra minikraftverket vil det bli lagt jordkabel på rundt 90 meter opp til vertshuset. Kraftverket kobles til i tavlen til Kobbelv vertshus og forsyner vertshuset med strøm. Inntakssikringene i vertshuset er 800A, 230V, så innmating vil være uproblematisk. Man antar vertshuset får 219 kWh per år med installasjon av dette minikraftverket. Til sammen produseres 0,7 kWh, så resten vil bli matet inn på nettet.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Baggfossen minikraftverk

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring for alternativ 1.

		Uten Kivatn pumpe	Med Kivatn pumpe
Middelvannføring	m ³ /s	3,62	Ca. 2,9
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,7	0,3
5-persentil sommer	m ³ /s	0,6	0,5
5-persentil vinter	m ³ /s	0,3	0,3
Største slukeevne	m ³ /s	0,8	0,8
Minste slukeevne	m ³ /s	0,1	0,1

Søker har planlagt minstevannføring tilsvarende 5-persentilen om sommeren fra 1.5. til 30.9 0,5 m³/s og fra 1.10. til 30.4. 0,3 m³/s. Fylkesmannen har forutsatt at det stilles krav om minstevannføring som tilsvarer alminnelig lavvannføring.

Alminnelig lavvannføring uten bygging av Kivatn pumpe er 0,7 m³/s. Med bygging av Kivatn pumpe vil det reduseres til 0,3 m³/s. Den foreslåtte minstevannføringen innebærer mer vann i elva enn alminnelig lavvannføring med utbygde Kivatn pumpe, men mindre enn i dagens situasjon.

Siden største slukeevne til kraftverket og uttak til stamfiskanlegget bare vil utgjøre ca. 29 % av middelvannføringen, vil vannføringen ofte overstige minstevannføringen i elva. NVE mener at minstevannføringen som er foreslått er tilstrekkelig for å ivareta Baggfossen som landskapselement.

Produksjonen i kraftverket vil bli ca. 0,7 GWh i et midlere år, tilsvarende som omsøkt.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Sørfjord Stamfiskanlegg

Dersom alternativ 2 velges, skal det slippes minstevannføring på 0,1 m³/s for å gi mulighet for fisk å benytte den nederste delen av vassdraget. Minstevannføringen på 0,1 m³/s gjelder også ved uttak av vann i fra reserveinntaket.

Ved inntaket skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Sørfjord Stamfiskanlegg og Baggfossen minikraftverk

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne posten.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Baggfossen minikraftverk

Rørgaten skal graves ned eller legges skjult under gangbanene i området på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Post 5: Naturforvaltning

Sørfjord Stamfiskanlegg og Baggfossen minikraftverk

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonene selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Sørfjord Stamfiskanlegg og Baggfossen minikraftverk

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varslings av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Sørfjord Stamfiskanlegg og Baggfossen minikraftverk

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Statens vegvesen har påpekt at bygging av kraftverket vil kunne være i konflikt med E6 og brua over elva. Søker mener at de kan ta hensyn til kravene fra Statens vegvesen under detaljplanlegging og

bygging. NVE forutsetter at søker følger opp Statens vegvesens vilkår ved ev. utbygging av minikraftverket.

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven. Det gjelder både for vassdragstiltakene i anleggs- og driftsfasen og for stamfiskanlegget. Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.